

Związek Zawodowy Nysa, dnia 26.04.2017r.

Celnicy PL

ZZ Celnicy PL – 86/17

Dyrektorzy

Izb Administracji Skarbowej

wszyscy

Szanowni Państwo

Przesyłam w załączeniu Analizę SWOT z dnia 22 kwietnia 2017r. przeprowadzoną przez dr Andrzeja Halickiego, z treścią której Zarząd Związku Zawodowego Celnicy PL zgadza się w całej rozciągłości.

Prosimy o potraktowanie przeprowadzonej analizy jako petycję Związku Zawodowego Celnicy PL i ustosunkowanie się do przywołanych w niej argumentów przeciwko procesowi ucywilnienia. Jednocześnie zwracamy się z prośbą o przeprowadzenie własnej analizy SWOT.

Proces ucywilnienia przyniesie nieodwracalne szkody dla interesu publicznego w stosunku do korzyści jakie w wyniku tego procesu są oczekiwane.

Ministerstwo Finansów, z racji prowadzonego nadzoru, posiada oczywiście kompetencje do tworzenia mapy etatyzacyjnej, a co za tym idzie etatyzacji funkcjonariuszy w KAS, ale nie ma prawa ingerować w przesłanki ustawowe np. poprzez wykluczenie ich stosowania do całych grup funkcjonariuszy wg pozaprawnego kryterium wykonywanych obecnie zadań czy rodzajów komórek (przeznaczeni do Krajowej Informacji Skarbowej, akcyzy, Centrum Rozliczeń i innych).

Z taką sytuacją mamy miejsce, na co wskazują nasi przedstawiciele w Zespołach, działających w każdej Izbie Administracji Skarbowej.

Wykonanie polecenia Szefa KAS nakazującego ucywilnienie osób z konkretnych komórek, wbrew przesłankom ustawowym przebiegu służby, kwalifikacji i miejsca zamieszkania – art. 165 ust. 7 ustawy przepisy wprowadzające ustawę o KAS jest niedopuszczalne i stanowi naruszenie prawa.

Do Zarządu Związku Zawodowego wpływają informacje od naszych przedstawicieli działających w Zespołach, którzy rozpatrują wnioski funkcjonariuszy, że w wielu przypadkach Zespoły ograniczyły się jedynie do oceny tychże wniosków i nie posiadały wiedzy o przebiegu służby czy kwalifikacjach innych funkcjonariuszy. Tymczasem zgodnie z przepisami propozycja przedstawiona każdemu funkcjonariuszowi powinna uwzględniać kryteria ustawowe, więc powinna być poprzedzona analizą jego akt osobowych.

Przekazywane są także sygnały wskazujące wprost na naruszenie przesłanek ustawowych. Ucywilnieni mają być także funkcjonariusze, którzy wykonują zadania

zastrzeżone w ustawie KAS dla funkcjonariuszy. To spowoduje nieważność tych czynności.

Szanowni Państwo,

Ucywilnienie spowodowało ogromny opór w środowisku i dużą skalę odwołań angażujących niepotrzebnie czas bardzo wielu osób. Jest przyczyną wielu przeniesień wbrew interesowi KAS. Powoduje problemy, bez których wdrożenie KAS przebiegałoby znacznie sprawniej, bez zbędnych i kontrowersyjnych zmian kadrowych oraz konfliktów.

Reforma KAS jest bardzo trudnym zadaniem i nie są potrzebne dodatkowe utrudnienia.

Mając na uwadze powyższe, zwracamy się do Dyrektorów Izb Administracji Skarbowych w Polsce jako pracodawców z prośbą o przeprowadzenie **ewolucyjnego procesu ucywilnienia funkcjonariuszy, tak jak ma to miejsce, we wszystkich innych służbach mundurowych w Polsce.**

Pragniemy tym samym uniknąć skandalu międzynarodowego, jaki może wywołać ten sposób przeprowadzenia procesu ucywilniania. Związek ZZ Celnicy PL, tak jak informował kilka miesięcy temu, skorzysta z przysługującego mu prawa do poinformowania międzynarodowej opinii publicznej oraz organów Unii Europejskiej o **pierwszym w historii przypadku w Europie siłowego rozmunduwania funkcjonariuszy służby mundurowej.**

Do wiadomości:

1. Pan Mateusz Morawiecki – Minister Rozwoju i Finansów
2. Pan Marian Banaś – Szef KAS
3. Parlamentarzyści Prawa i Sprawiedliwości

Załącz.

Analiza SWOT Pana dr A. Halickiego

Z poważaniem

Sławomir Siwy

Przewodniczący ZZ Celnicy PL

Andrzej Halicki

dnia 22 kwietnia 2017r.

Szanowny Pan Mateusz Morawiecki

Minister Rozwoju i Finansów

PETYCJA

**W SPRAWIE PRZEPROWADZENIA PRZEZ MINISTRA ROZWOJU I FINANSÓW
ANALIZY SWOT, EWENTUALNIE INNEJ PODOBNEJ ANALIZY DOTYCZĄCEJ**

PLANOWANEGO PRZEZ MINNISTERSTWO FINANSOW PROCESU UCYWILNIENIA FUNKCJONARIUSZY SŁUŻBY CELNOI – SKARBOWEJ.

Działając na podstawie przepisów ustawy z dnia 11 lipca 2014r. o petycjach (Dz. U. poz. 1195 ze zm.) wnoszę w interesie publicznym petycję o przeprowadzenie przez Ministra Rozwoju i Finansów analizy SWOT ewentualnie inne podobnej analizy planowanego przez Ministerstwo Finansów procesu zmiany statusu funkcjonariuszy Służby Celno – Skarbowej (ucywilnienia).

UZASADNIENIE

Autor petycji jest doktorem nauk prawnych od lat zajmującym się naukowo problematyką administracji publicznej w szczególności Służby Celnej. Jego zainteresowania znajdują wyraz w ponad 100 publikacjach (w tym monografii oraz komentarzu do ustawy), zaś podejmowane w interesie publicznym działania przyczyniają się do poprawy funkcjonowania tej formacji.

Tematem niniejszej petycji jest dokonanie przez Ministra Rozwoju i Finansów analizy SWOT planowanego procesu ucywilnienia funkcjonariuszy Służby Celno – Skarbowej. Analiza SWOT jest podstawowym narzędziem zarządzania pozwalającym na określenie mocnych i słabych stron danego procesu oraz szans i zagrożeń z nim związanych. Nie ulega wątpliwości, iż może ona znaleźć zastosowanie zarówno do oceny Krajowej Administracji Skarbowej jako organizacji jak i poszczególnych aspektów jej funkcjonowania w tym planowanego przez Ministerstwo Finansów procesu przekształcenia służbowego funkcjonariusza Służby Celno – Skarbowej w stosunek pracy zwanego potocznie „ucywilnieniem”.

Ponieważ proces ten ma charakter nieobligatoryjny (może zostać przeprowadzony, lecz nie musi), to ze względu na jego potencjalne skutki społeczne i zakres oddziaływania na funkcjonowanie Krajowej Administracji Skarbowej, podjęcie decyzji o jego realizacji powinno zostać poprzedzone szczegółową analizą np. z wykorzystaniem narzędzia SWOT. Jest to tym bardziej istotne, że dotyczy to specyficznej, niepowtarzalnej o nieodwracalnej sytuacji w jakiej znajdzie się funkcjonariusz.

Analiza taka mogłaby zatem pozwolić na ustalenie jakie argumenty przemawiają za przeprowadzeniem procesu ucywilnienia, a jakie wskazują na wadliwość tego procesu.

Podobne badanie zostało dokonane przez autora petycji i doprowadziło do zaprezentowanych poniżej wniosków.

Z dostępnych danych, w tym wypowiedzi przedstawicieli Ministerstwa Finansów w trakcie prac nad KAS w ramach Radu Dialogu Społecznego, sejmowej Komisji Finansów Publicznych oraz odpowiedzi Szefa KAS na interpelacje i zapytania poselskie jednoznacznie wynika, iż ucywilnienie jest uzasadnione dążeniem aby zadania o charakterze urzędniczym np. w komórkach wsparcia były wykonywane przez pracowników cywilnych.

W ocenie autora petycji, argument, ten nie wydaje się pozbawiony sensu i logiki. Faktycznie optymalnym, wzorcowym rozwiązaniem byłoby aby zadania takie

realizowali pracownicy. Jednakże pogląd ten nie budzi wątpliwości w przypadku **utworzenia całkowicie nowej organizacji** i naboru do niej **nowych osób spoza organizacji**.

W przypadku Krajowej Administracji Skarbowej mamy jednak do czynienia z inną sytuacją tj. połączeniem dotychczasowych organizacji tj. S.C. kontroli skarbowej oraz administracji podatkowej w jedną czyli sytuacją specyficzną, wyjątkową, w której **stanem zastanym** są ludzie będący jej najważniejszą częścią, ze swoim wieloletnim doświadczeniem, wiedzą, umiejętnościami, ale i emocjami, przeszłością zawodową, identyfikacją ze służbą, mundurem, tradycją.

Pojawia się więc pytanie czy w takiej sytuacji pozornie wydaje się nam oczywiste w przypadku nowej organizacji czyli dążenie do tego aby zadania urzędnicze wykonywane były przez osoby cywilne, nie powinno jednak w przypadku KAS budzić refleksji Ministra Rozwoju i Finansów i czy ten cel można osiągnąć w inny sposób?

Autor petycji podjął próbę ustalenia innych niż powyżej zaprezentowany argumentów przemawiających za ucywilnieniem funkcjonariuszy, co jednakże doprowadziło do wyników negatywnych. Jak zresztą uprzednio zaznaczano, również Szef KAS nie dostarczył dotychczas innych powodów planowanego ucywilnienia.

Natomiast poniżej zaprezentowano argumentację wskazującą na zasadność odstąpienia od ucywilnienia, a co najmniej konieczność przeprowadzenia przez Ministerstwo Finansów analizy SWOT w tym obszarze.

Przeciwko ucywilnieniu przemawiają:

1. Ucywilnienie pomija istotę stosunku służbowego w jakim pozostaje funkcjonariusz celny. Ma on charakter trwały i stabilny, zaś wszyscy dotychczasowi funkcjonariusze, również z komórek wsparcia i orzecznictwa czyli przeznaczeni do ucywilnienia działali w ramach jednej, niepodzielnej Służby Celnej, realizując te zadania, które zostały im wyznaczone zgodnie z interesem publicznym i potrzebami służby, nawet pomimo możliwej, błędnej polityki kadrowej. Nie mieli oni wpływu na to czy jakie będą wykonywać zadania. Wszystkich zaś obowiązywały rygory i ograniczenia związane z administracyjnoprawnym stosunkiem służbowym.

2. Ucywilnienie pozbawia dyrektorów Izb Administracji Skarbowej możliwości wykorzystania kadr w razie sytuacji nadzwyczajnych, nieprzewidzianych, wymagających zaangażowania znacznych zasobów np. zagrożenie epidemiologiczne, terrorystyczne. Czyli poprzez ucywilnienie następuje zamknięcie się organizacji na otoczenie i przekształcenie jej dotychczasowego, dynamicznego charakteru w model statyczny, nieelastyczny i niezdolny do szybkiego reagowania na zmiany.

3. Ucywilnienie zakłóca i ogranicza politykę kadrową w Służbie Celno – Skarbowej, która będzie realizować nowe zadania wymagające zwiększonego udziału i zaangażowania funkcjonariuszy, Dotyczy to obecnych zadań np. ustawa o systemie monitorowania drogowego przewozu towarów jak i przyszłych (zniesienie wiz dla obywateli Ukrainy), tych znanych i na tę chwilę nieznanych. Ministerstwo Finansów nie jest na w stanie jednoznacznie zdefiniować ilość niezbędnych etatów,

zaś potwierdzeniem tego są choćby ustalone przez Szefa KAS limity etatów dla funkcjonariuszy, które się zmieniają w czasie.

4. Ucywilnienie nie jest procesem opartym na ustawowych przesłankach tj. kwalifikacjach oraz dotychczasowym przebiegu służby funkcjonariusza. Nie istnieje bowiem możliwość przeprowadzenia w ustawowym terminie do 31 maja 2017r. rzetelnej analizy akt osobowych wszystkich funkcjonariuszy pod kątem tych przesłanek, o których mowa w art. 165 ust. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2016r, przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej. Potwierdzeniem tego są jednoznaczne informacje uzyskane z Izby Administracji Skarbowej w trybie informacji publicznej. Istnieje więc znaczne ryzyko, że o tym jaki będzie status danej osoby, czy zostanie poddana ucywilnieniu czy też nie, nie zdecydują każdorazowo kryteria ustawowe, ale ostatnio realizowane zadania bądź też kryteria nieformalne.

5. Ucywilnienie nie jest procesem transparentnym ponieważ funkcjonariusz zostaje pozbawiony możliwości poznania powodów ucywilnienia i przesłanek, którymi kierował się dyrektor Izby Administracji Skarbowej dokonując ucywilnienia. Dodatkowo, od ucywilnienia nie można się odwołać. Proces ten nie następuje bowiem w drodze decyzji administracyjnej, co pozbawi funkcjonariusza możliwości weryfikacji prawidłowości propozycji złożonej przez dyrektora Izby Administracji Skarbowej tj. oceny czy podmiot ten uwzględnił wszystkie ustawowe przesłanki, o których mowa w art. 165 ust. 7 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS (w szczególności kwalifikacje oraz dotychczasowy przebieg służby) czy też kierował się np. innymi, również pozaustawowymi kryteriami bądź też po prostu się pomylił.

Taką możliwość stwarza jedynie decyzja administracyjna zawierająca uzasadnienie faktyczne obejmująca wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł oraz przyczyn, z powodu których innym dowodem odmówił wiarygodności i mocy (art. 107 § 3 kpa). Ponadto funkcjonariusz ucywilniony nie będzie mógł skorzystać z konstytucyjnego prawa do sądu. Jak zatem wykazano ucywilniony funkcjonariusz zostanie pozbawiony jakichkolwiek przewidzianych standardowo przez demokratyczne państwo prawne narzędzi kontroli tego procesu, tym bardziej pożądanym, iż ucywilnienie i wybór osób nim objętych ma charakter uznaniowy, zaś proces ten ingeruje niekorzystnie w sferę uprawnień danej osoby (vide: pkt. 10).

6. Ucywilnienie narusza zasadę zaufania obywatela do Państwa i lojalności Państwa wobec obywatela ponieważ uniemożliwi dosłużenie funkcjonariuszom do uzyskania 5 – letniego stażu służby w Służbie Celno – Skarbowej stanowiącego zgodnie z poprawkami rządu do druku sejmowego nr 30 (projekt obywatelski zmiany ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym) warunek nabycia uprawnień emerytalnych.

W praktyce ucywilnienie „wyrzuci” więc funkcjonariuszy poza przyszły zaopatrzeniowy system emerytalny, przerwie bieg ich stażu emerytalnego, który rozpoczął się 1 marca 2017r. w stosunku do wszystkich funkcjonariuszy, niezależnie od rodzaju realizowanych przez nich zadań, i trwa nadal.

7. Ucywilnienie jest niespotykaną praktyką w służbach mundurowych. W Policji oraz Straży Granicznej prowadzona była w przeszłości podobna dyskusja, która zakończyła się dokonaniem ucywilnienia komórek organizacyjnych i stanowisk, a nie ludzi. Uznano bowiem, iż niektóre zadania powinny być realizowane przez pracowników cywilnych, jednakże nie pozbawiono żadnego funkcjonariusza munduru, lecz stopniowo przesuwano ich do innych zadań, a na ich miejsce zatrudniono cywili. Proces przekształceń miał więc charakter ewolucyjny.

8. Ucywilnienie doprowadzi do pogorszenia relacji i stosunków międzyludzkich w KAS co będzie miało wpływ na atmosferę służby i przełoży na jakość wykonywanych zadań i wywoła mało negatywne konsekwencje dla funkcjonowania KAS w najbliższej przyszłości. Należy do tego dodać brak identyfikacji ucywilnionych funkcjonariuszy z wieloletnim stażem w Służbie Celnej z Krajową Administracją Skarbową. Ucywilnienie traktowane jest bowiem przez funkcjonariuszy jako forma specyficznej zapłaty przez Państwo za ich wieloletnią, nienaganną służbę, dyspozycyjność oraz zaangażowanie.

9. Ucywilnienie wpłynie negatywnie na postrzeganie Państwa i KAS. Należy bowiem liczyć się z dochodzeniem przez funkcjonariuszy swoich praw na drodze sądowej zarówno w Polsce jak i przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka (naruszenie prawa do sądu).

10. Ucywilnienie nie ma większej wartości tzn. jego przeprowadzenie w żaden sposób nie przełoży się na osiągnięcie przez KAS zakładanych celów tj. zmniejszenie luki podatkowej. Natomiast bardzo prawdopodobne, wręcz pewne jest osiągnięcie efektu odwrotnego od zamierzonego. Nie potrzeba bowiem szczególnych wywodów naukowych by wykazać, iż pozbawienie byłego funkcjonariusza munduru, dotychczasowego uposażenia, dodatkowego urlopu, uprawnień emerytalnych, stabilności i pewności stosunku służbowego oraz prestiżu nie stanowi rozwiązanie motywacyjnego. Istnieje więc ryzyko odejście doświadczonych funkcjonariuszy z KAS, co również powinno zostać wzięte pod uwagę przez Ministerstwo Finansów.

Zaprezentowana argumentacja jednoznacznie wskazuje na zagrożenia związane z procesem ucywilnienia. Dodatkowych danych mogłaby dostarczyć analiza SWOT przeprowadzona przez Ministra Rozwoju i Finansów. Badanie takie leży w interesie publicznym ponieważ to podatnicy finansują działalność administracji publicznej i mają prawo oczekiwać, iż najlepsi, najbardziej kompetentni funkcjonariusze będą realizować zadania i obsługiwać potrzeby klientów KAS w ramach Służby Celno – Skarbowej. Ponadto z badań prowadzonych przez autora wynika, iż w ostatnich latach funkcjonariusze celni korzystali z licznych, kosztownych szkoleń finansowanych z pieniędzy publicznych. Zostali oni więc wyposażeni w znaczny sposób wiedzy, którą należy wykorzystać dla dobra Służby Celno – Skarbowej. Analiza możliwych skutków ucywilnienia przeprowadzona przez Ministerstwo Finansów powinna więc uwzględnić także ryzyko odejścia z organizacji byłych funkcjonariuszy, a w konsekwencji przepływu ich wiedzy do podmiotów prywatnych, których interesy są sprzeczne z interesami Państwa.

Ponadto w ramach analizy SWOT podatnicy powinni uzyskać wiedzę czy proces ucywilniania nie będzie skutkować obciążeniem budżetu Państwa (a pośrednio

podatników) dodatkowymi kosztami z tytułu przegranych przez Polskę spraw sądowych z funkcjonariuszami poddanymi ucywilnieniu.

Nie ulega więc wątpliwości, iż przeprowadzenie szczegółowego badania obejmującego mocne i słabe strony procesu ucywilnienia oraz szanse i ryzyka z nim związane jest niezbędne, zaś w interesie publicznym leży wyposażenie społeczeństwa w informację zwrotną o wynikach takiej analizy.

Uwzględniając powyższe wnoszę jak na wstępie.

Proszę o poinformowanie wnoszącego petycję o podjętych czynnościach poprzez przekazanie odpowiedzi wyłącznie drogą e-mailową.

Z wyrazami szacunku

Andrzej Halicki

OŚWIADCZENIE

Wyrażam zgodę na publikację petycji na stronie internetowej, z podaniem mojego imienia i nazwiska, jednakże bez podania adresu zamieszkania.

Andrzej Halicki